

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-494

26.6.2023

Gjensidige Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Setningsskader – håndverkerfeil?

Sikrede oppdaget at steinheller på uteplassen hadde falt inn mot husveggen, og at gulvet innvendig på samme sted hadde sunket ned i et hjørne og meldte dette som en merskade etter reparasjon i 2014. Etter befaring beskrev foretakets sakkyndige at årsak til skaden var setninger, men at disse ikke kunne knyttes til reparasjonen i 2014 og viste til at det også var tilsvarende skader i andre deler av boligen som ikke kunne skyldes reparasjonen. Den sakkyndige mente at det mest sannsynlig skrev seg tilbake til grunnarbeidet som ble gjort før bygging i 2007. Foretaket avslo kravet og viste til unntak i avtalen for skader som skyldtes setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering. Foretaket anførte i tillegg at skader som følge av håndverkerfeil ikke var dekket når arbeidet var utført for over ti år siden. Sikrede engasjerte egen sakkyndig, som var av den oppfatning at setningsskadene skyldtes reparasjonsarbeidene i 2014. Nemnda kom til at det ikke var sannsynliggjort at setningsskadene var en følge av håndverksfeil under reparasjonen i 2014.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for setningsskader på bygning.

Sikredes boligforsikring gjeldende fra 10.4.22 omfatter bl.a.:

Hvilke skader?

Dekkes

- Plutselig og uforutsett skade

Dekkes ikke

- Skade som skyldes tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering. Håndverkerfeil reguleres i avsnitt "Håndverker- og entreprenørfeil".

(....)

- Håndverker- og entreprenørfeil

- Følgeskader på bygning som følge av materialfeil, konstruksjonsfeil, prosjekteringsfeil eller uriktig montasje utført av faglært håndverker eller godkjent/registrert entreprenør, inntil kr 10 000 000.

- Følgeskaden må ha oppstått og blitt konstatert i forsikringstiden, innen 10 år fra arbeidet ble utført (...)

Sikrede meldte fra til foretaket om at steinheller på uteplassen hadde falt inn mot husveggen, og at gulvet innvendig hadde sunket ned i et hjørne. Skademeldingen fra 25.5.22 hadde følgende forklaring:

Hva slags skade på bygningen? Setninger eller sprekker i bygningen

Hva tror du er årsaken til sprekke/etningene? Sviktende fundament

Beskriv hendelsen Merskade/følgeskade etter hendelse i 2014 (...)

Info fra eier; Utvendig ser vi at våre steinheller på uteplassen faller inn/ned mot husvegg/mur (se merker/skille på vegg) og innvending har det blitt sprekk/gulv har falt ned i hjørne på leiligheten.

Se vedlagte bilder. Innvendig har vi teipet pga kald trekk men dere ser av vateret at gulvet faller ned mot hjørne.

Etter befaring den 3.6.22 utarbeidet foretakets sakkyndige T. skaderapport:

Øvrig informasjon om objektet

Leilighet i sameie med 6 seksjoner. Vurdert seksjon er i 1 etasje. Støpt ringmur, trolig med brannskiller mellom hver leilighet. Bærende elementer i vegger er oppgitt til å være av stål.

Type skade ☒ Øvrige: Setningsskader

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

SKADEÅRSÅK: Setningsskader som følge av ustabile bærende masser.

HENDELSFORLØP:

Ved sameiet ble det utført en punktrepasjon på rørledning under ringmur ved besiktiget seksjon i 2014. Forsikringstaker oppdager nå tegn på setningsskader i hjørnet på leiligheten i nærheten av der det ble utført reparasjon.

SKADEÅRSÅKSBEKRIVELSE:

Betonggulv støpt inne i ringmur på bærende masser har gitt etter for setninger i masser under. Ved reparasjon i 2014 ble det gravd ned til ca. 2,5 meter under bakkenivå, like ved ringmur. En følge av dette vil være at bærende masser løsner og bygningen ville ha gjort det umulig å komprimere bærende masser på nytt ved igjenfylling.

Usikkerhet knyttet til årsak:

Det er større setningsskader i gang i motsatt ende av leiligheten som ikke logisk kan knyttes til skade fra 2014. Før overdragelse i 2014 er det ikke vurdert tilstand på bygningsdeler ved takstinspeksjon. God eller dårlig tilstand er dermed ikke dokumentert.

UNDERLIGGENDE ÅRSÅK:

Setningsskader er kommet som følge av arbeider ved oppføring i 2007. Arbeid fra 2014 kan ha akselerert utviklingen av setningsskader. Setningsskader oppdaget i 2022 kan ikke med overveiende sannsynlighet knyttes til skade i 2014, eller som følge av en håndverksfeil etter reparasjon av denne. Bilde viser hjørne i stue, ca. 1 meter fra senter for reparasjon av rørledning.

Foretaket avslo kravet den 6.7.22 begrunnet med unntaket for skader som skyldtes setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering. Foretaket anførte i tillegg at skader som følge av håndverkerfeil ikke var dekket når arbeidet var utført for over ti år siden.

Sikrede kontaktet foretakets sakkyndige T. og stilte spørsmål til vurderingen. Dette ble tatt videre med foretaket for oppfølging (4.9.22):

Dette er følgende punkter:

- Det er notert at ved reparasjon i 2014 ble det gravd ned ca 2,5 m og en følge av dette vil være at bærende masser løsner og bygningen ville ha gjort det umulig å komprimere bærende masser på nytt ved igjenfylling. M.a.o masser ble ikke komprimert under bygning.
- Det er notert i rapport at før overdragelse i 2014 er det ikke vurdert tilstand på bygningsdeler ved takstinspeksjon. Dette er vi ikke enige i. I takst er det opplyst at befaring er gjort i selve leiligheten. Dersom det hadde vært større setningssaker i leiligheten (som T. henviser til i sin skaderapport) ville det vært opplyst om. M.a.o vi er ikke enige at det er setningsskader flere steder i leiligheten.
- Vi stiller spørsmål ved at T. kan konkludere med at setningsskader har kommet som følge av arbeider ved oppføring i 2007 utifra de undersøkelser/besiktigelsen som ble gjort 3 juni 2022.

T. besvarte spørsmålene slik (4.10.22):

Svarer ut kunde punktvis:

- Jeg har fra kunde fått beskrevet reparasjonsmetoden etter rørbrudd i 2014 med noen bilder av et tildekket hull foran bygningen.
- Jeg har gjennomgått skaderapport fra 09.12.2014. Om det har rast ut masser fra under bygningen, så er det selvfølgelig ikke mulig å komprimere disse, men det er ikke dokumentert at dette har skjedd og at skaden har kommet direkte av dette.
- Jeg har fått framlagt en verddivurdering av leiligheten før siste overdragelse, der er det ikke målt avvik eller vurdert tilstand på bygningsdeler. Ved min befaring finner jeg en setningsskade med større utvikling

enn den setningsskaden som er påstått å ha kommet etter rørbruddet i 2014, i motsatt hjørne av leiligheten, og uten noen logisk sammenheng med rørbruddet. Vedlagt er bilder av begge skadene og skisse med hvor disse er plassert i forhold til rørbruddet.

- Når vi skal vurdere om en skade er oppstått som følge av en årsak, må vi forsøke å finne et referansepunkt noe har hatt en negativ utvikling fra. Referansepunktet her er antatt oppbygging av konstruksjonen og den tilstanden jeg kan observere ved befaring. Jeg ser en leilighet med to like setningsskader der den ene kun kan skyldes forhold ved oppføring, alder og setninger, og en setningsskade som påstås å ha en helt annen årsak.

Setningsskader i støpt plate i ringmur er en relativt vanlig skade i bygninger som er oppført på samme måte. Platen er ikke forankret i ringmuren, og masser er krevende å komprimere tilstrekkelig mot hjørner.

Om jeg som takstmann skal påstå at en skade med stor sannsynlighet skyldes en håndverkerfeil, slik at dette får konsekvenser for en annen part, må jeg være sikker i min sak. Slik jeg ser det er det ikke en klar årsakssammenheng mellom skaden inne og skaden etter rørbruddet ute.

Det er ustabile bærende masser som er skyld i skadene, og årsaken til dette kan være sammensatt.

Konklusjon:

Setningsskader er kommet som følge av arbeider ved oppføring i 2007. Arbeid fra 2014 kan ha akselerert utviklingen av setningsskader. Setningsskader oppdaget i 2022 kan ikke med overveiende sannsynlighet knyttes til skade i 2014, eller som følge av en håndverksfeil etter reparasjon av denne.

Foretaket opprettholdt avslaget 12.10.22 og ba sikrede eventuelt kontakte en annen sakkyndig dersom han var uenig i konklusjonen.

Etter befaring den 21.10.22 utarbeidet sikredes sakkyndige M. et notat der han vurderte konklusjonen til foretakets sakkyndige T.:

Skade tilbake til 2014, er dekningsmessig og Gjensidige har rekvirert de som har utført tiltak her.

Når arbeidet ble utført var det vinter med risiko for frost, ved siden av utfordringer for å få komprimer og fylt opp godt nok under gulv og ringmur.

Nå oppfylte masser ble gravd opp, kan det også medføre endringer i grunnforholdet og den veien vann i grunn har. En setning her vil komme etter hvert, og kan ta flere år som her før en ser svikt i grunn innvendig.

Siden Gjensidige her ikke har noen referanser på at det var setninger på dette punktet i 2014, blir det feil å trekke inn en antatt setning på mottatt side i bygget nå i 2022.

Rapport fra T. bygge kun på antagelser, ikke på et faktiske forhold rundt skaden i 2014.

Her mener jeg at Gjensidige må gå inn og utbedre og stabilisere grunn under gulvet. Det kan gjøres med en floorlift system som bl.a firma U. har <https://floorlift.no/>. Dette firma er kjent i forsikringsbransjen og har helt sikkert vært benytte på skadesaker for Gjensidige tidligere.

Min konklusjon er at setninger rundt stoppekran kommer av skaden og utbedringsarbeidet tilbake til desember 2014.

T. kommenterte denne vurderingen i notat fra 28.11.22 og konkluderte med at det ikke var kommet frem momenter som ga grunnlag for ny vurdering.

Foretaket vurderte saken på nytt og skrev tilbake den 1.12.22 at det ikke var nye momenter i notatet som endret grunnlaget for deres konklusjon.

Sikrede klagde saken til kundeombudet samme dag og redegjorde for de punktene han var uenig i slik.

Kundeombudet vurderte saken den 7.2.22 og opprettholdt foretakets standpunkt.

Sikrede krever erstatning for setningsskader i innvendig støpt betonggulv som har ført til glippe mellom gulv og gulvlist og anfører at skaden skyldes utvendig vannlekkasje i 2014 der foretaket hadde ansvaret for reparasjonsarbeidene.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at det ikke dreier seg om en plutselig og uforutsett skade. Det er også unntak for skader som skyldes tele, setninger, jordtrykk og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering. Dekningen for håndverkerfeil forutsetter at det ikke har gått mer enn ti år siden arbeidet ble utført.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for setningsskader.

Sikrede anfører at skadene er en følgeskade av foretakets reparasjon av en dekket skade i 2014. Hvis sikrede med dette mener at skaden må dekkes som en følgeskade av et forsikringstilfelle som inntraff i 2014, må kravet evt. tilbakeføres til forsikringsavtalen som gjaldt for denne perioden. Skader som kreves dekket som forsikringstilfelle under forsikringen for 2022 må være omfattet av dekningsbestemmelsene i denne forsikringen.

Sikredes forsikring omfatter "*plutselig og uforutsett skade*", jf. vilkårets punkt "*Hvilke skader?*". Begrepet "plutselig" er ikke definert i vilkårene, men ordet plutselig betyr i utgangspunktet "momentant". Det kan imidlertid også bety "over natten". Lagmannsretten la i LG-2016-148681 til grunn at plutselig betyr at "noe skjer raskt i motsetning til hendelser som utvikler seg over tid, men formuleringen sier ikke noe om hvor raskt hendelsen må utvikle seg". Langvarig nemndspraksis har lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag eller 12-13 timer er "plutselig", men ikke skader som utvikler seg over lengre tid, jf. f.eks. FinKN 2017-375, 2019-1006 og 2020-640.

De sakkyndige har konkludert med at det er setningsskader i bygget. De er uenige om årsakene til disse setningsskadene, men ingen av rapportene tilsier at skadene har oppstått plutselig. Det ligger i begrepet "setning" at dette er noe som oppstår over tid, men foretaket har også spesifikt unntatt "*skade som skyldes setninger*". Den fremlagte forsikringen omfatter derfor ikke disse skadene.

Spørsmålet er da om skaden er omfattet av deknningen for håndverkerfeil. Forsikringen dekker:

[f]ølgeskader på bygning som følge av materialfeil, konstruksjonsfeil, prosjekteringsfeil eller uriktig montasje utført av faglært håndverker eller godkjent/registrert entreprenør, forutsatt at " – [f]ølgeskaden må ha oppstått og blitt konstatert i forsikringstiden, innen 10 år fra arbeidet ble utført".

Det avgjørende er om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom den aktuelle setningsskaden og feil begått av utførende håndverker, og om håndverkerfeilen evt. er gjort i løpet av de siste ti årene.

Foretakets sakkyndige T. legger til grunn at det har oppstått "setningsskader som følge av ustabile masser" og har beskrevet skadeforløpet og spørsmålet om håndverkerfeil slik:

Om jeg som takstmann skal påstå at en skade med stor sannsynlighet skyldes en håndverkerfeil, slik at dette får konsekvenser for en annen part, må jeg være sikker i min sak. Slik jeg ser det er det ikke en klar årsakssammenheng mellom skaden inne og skaden etter røbruddet ute.

Det er ustabile bærende masser som er skyld i skadene, og årsaken til dette kan være sammensatt.

(...)

Setningsskader er kommet som følge av arbeider ved oppføring i 2007. Arbeid fra 2014 kan ha akselerert utviklingen av setningsskader.

Setningsskader oppdaget i 2022 kan ikke med overveiende sannsynlighet knyttes til skade i 2014, eller som følge av en håndverksfeil etter reparasjon av denne.

Bygningen ble oppført i 2007, for ca. 15 år siden. Skader som skyldes feil ved oppføringen av bygningen, er derfor ikke omfattet av forsikringen.

Sikredes sakkyndige M. knytter skadene til utbedringen i 2014:

Når arbeidet ble utført var det vinter med risiko for frost, ved siden av utfordringer for å få komprimer og fylt opp godt nok under gulv og ringmur.

Nå[r] oppfylte masser ble gravd opp, kan det også medføre endringer i grunnforholdet og den veien vann i grunn har. En setning her vil komme etter hvert, og kan ta flere år som her før en ser svikt i grunn innvendig.

Siden [foretaket] her ikke har noen referanser på at det var setninger på dette punktet i 2014, blir det feil å trekke inn en antatt setning på mottatt side i bygget nå i 2022.

Rapport fra T(...) bygge kun på antagelser, ikke på et faktiske forhold rundt skaden i 2014.

(...)

Min konklusjon er at setninger rundt stoppekran kommer av skaden og utbedringsarbeidet tilbake til desember 2014.

Foretakets sakkyndige T. mener M.s vurdering ikke endrer hans vurdering av skaden, og oppsummerer blant annet at:

Skadene var under utvikling før rørbruddet oppsto, leiligheten har setningsskader utviklet fra byggeår, godt synlig i gangen ved større setningsskade enn de som er innmeldt i denne skadesaken.

T. vurderer saken slik at setningene i hovedsak stammer fra arbeid under oppføring av bygningen. Han sier videre at setningene "kan" knyttes til arbeidene i 2014, men slik at disse har påskyndet setninger som allerede var i utvikling. T. forklarer også at han fant større setningsskader i utvikling i andre enden av leiligheten som ikke var i nærheten av den aktuelle skaden. Sikrede bestrider denne vurderingen og anfører at andre setningsskader ikke er tilstrekkelig dokumentert. Sakkyndig M. konkluderer med at sammenhengen mellom arbeidene i 2014 og skaden er åpenbar, og begrunner dette med at oppgraving av masser "kan" medføre endringer i grunnforholdene, og at foretaket eller deres sakkyndige ikke har referanser på at det var setningsskader allerede i 2014. M.s rapport knytter imidlertid ikke setningsskadene til en konkret feil, jf. at dekningen gjelder følgeskader av:

materialfeil, konstruksjonsfeil, prosjekteringsfeil eller uriktig montasje utført av faglært håndverker eller godkjent/registrert entreprenør

M.s rapport nevner ikke noen slik konkret feil som årsak til setningsskadene. Nemnda kan derfor ikke se at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at setningsskadene er en følge av en håndverksfeil under reparasjonen i 2014.

Skadene er etter dette ikke omfattet av forsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).